Riksdagens protokoll 2026/27:9

Tisdagen den 20 oktober 2026

Kl. 13.00–14.13

SVERIGES RIKSDAG

§ 1 Val av ledamöter i den svenska delegationen till Europarådets parlamentariska församling

Val av sex ledamöter i den svenska delegationen till Europarådets parlamentariska församling företogs.

Kammaren godkände den från valberedningen avlämnade gemensamma listan. Därmed var följande personer valda till *ledamöter i den svenska delegationen till Europarådets parlamentariska församling* för tiden den 1 november 2026–31 oktober 2030:

Mattias Jonsson (S)
Boriana Åberg (M)
Azadeh Rojhan (S)
Victoria Tiblom (SD)
Ulrika Westerlund (MP)
Martin Hallander (KD)

§ 2 Val av suppleanter i den svenska delegationen till Europarådets parlamentariska församling

Val av sex suppleanter i den svenska delegationen till Europarådets parlamentariska församling företogs.

Kammaren godkände den från valberedningen avlämnade gemensamma listan. Därmed var följande personer valda till *suppleanter i den svenska delegationen till Europarådets parlamentariska församling* för tiden den 1 november 2026–31 oktober 2030:

Denis Begic (S)
Gustaf Göthberg (M)
Sofia Amloh (S)
Björn Söder (SD)
Malin Björk (V)
Martin Melin (L)

§ 3 Val av ledamöter i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond

Val av fem ledamöter i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond företogs.

Kammaren godkände den från valberedningen avlämnade gemensamma listan.

Andre vice talmannen förklarade vald *under tiden den 1 november 2026–31 oktober 2028* till

ledamot i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond
Niklas Karlsson (S)

Andre vice talmannen förklarade valda *under tiden den 1 november 2026–31 oktober 2030* till

ledamöter i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond
Louise Meijer (M)
Anna-Caren Sätherberg (S)
Peter Aronsson
Tomas Eliasson

§ 4 Val av personliga suppleanter i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond

Val av sex personliga suppleanter i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond företogs.

Kammaren godkände den från valberedningen avlämnade gemensamma listan.

Andre vice talmannen förklarade valda *under tiden den 1 november 2026–31 oktober 2028* till

personliga suppleanter i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond
Lawen Redar (S) för Niklas Karlsson (S)
Joakim Järrebring (S) för Åsa Westlund (S)
Viktor Wärnick (M) för Marie-Louise Hänel Sandström (M)

Andre vice talmannen förklarade valda *under tiden den 1 november 2026–31 oktober 2030* till

personliga suppleanter i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond
Oliver Rosengren (M) för Louise Meijer (M)
Björn Wiechel (S) för Anna-Caren Sätherberg (S)
Tommy Möller för Peter Aronsson

§ 5 Val av ordförande i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond

Val av ordförande i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond företogs.

Enligt ett förslag av valberedningen utsågs *för tiden den 1 november 2026–31 oktober 2030* till

ordförande i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond
Peter Aronsson, professor

§ 6 Val av ledamöter i Domarnämnden

Val av två ledamöter i Domarnämnden företogs.

Kammaren godkände den från valberedningen avlämnade gemensamma listan. Därmed var följande personer valda till *ledamöter i Domarnämnden* för tiden den 1 januari 2027–31 december 2030:

Susanne Eberstein
Ludvig Ceimertz

§ 7 Val av personliga ersättare i Domarnämnden

Val av två personliga ersättare i Domarnämnden företogs.

Kammaren godkände den från valberedningen avlämnade gemensamma listan. Därmed var följande personer valda till *personliga ersättare i Domarnämnden* för tiden den 1 januari 2027–31 december 2030:

Kenneth G Forslund
Malin Blixt

§ 8 Återrapportering från Europeiska rådets möte den 15–16 oktober

Återrapportering från Europeiska rådets möte den 15–16 oktober

Anf. 1 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Europeiska rådet, det vi oftast kallar EU-toppmötet, träffades i Bryssel i torsdags och fredags i förra veckan. Med en väldigt lång agenda hade vi framför allt fokus på Ukraina, EU:s nästa långtidsbudget, konkurrenskraft, inklusive energi och grön omställning, och migration.

När det gäller Ukraina deltog president Zelenskyj vid mötet igen och gav sin bild av situationen på marken. Det blev en stark påminnelse om det mycket allvarliga läge Ukraina fortsatt befinner sig i när man snart går in i en femte krigsvinter. Vi ser omfattande ryska attacker mot allt från energiinfrastruktur till sjukhus och skolor.

Samtidigt har Ukrainas tillgång till satellitkommunikation med Starlink begränsats, och USA har ingått ett för Ukraina och Europa dåligt dieselavtal med Ryssland. Detta är oroväckande och mycket beklagligt, vilket också EU-toppmötet gav uttryck för.

Därför är det nu ännu viktigare att EU gör det motsatta och ökar stödet till Ukraina och pressen på Ryssland, inte tvärtom. Därför var det bra att EU i förra veckan kunde enas om det hittills största listningspaketet, med sanktioner mot nästan 1 600 företag och individer.

Samtidigt är det uppenbart att fler länder behöver ta ett större ansvar. Vi ser att det bilaterala stödet till Ukraina minskar från flera håll efter det stora gemensamma EU-lånet till Ukraina och i spåren av dålig ekonomi i många EU-länder.

Ett fåtal länder i norra Europa, däribland givetvis Sverige, står fortfarande för en oproportionerligt stor del av det samlade stödet. Det är i längden inte en hållbar situation, vilket både jag och Tysklands förbundskansler uttryckte på mötet.

Jag träffade också president Zelenskyj i ett bilateralt, alltså eget, möte. Vi diskuterade då inte minst introduktionen av det svenska Gripenstridsflygsystemet in i det ukrainska flygvapnet.

Den svenska regeringen antog också så sent som i torsdags ett nytt stödpaket till Ukraina på 522 miljoner kronor för de mest akuta behoven inför vintern, som just energiförsörjning för ukrainska hem, skolor och sjukhus. Underskatta inte heller värdet av det civila svenska stödet inför en kall vinter.

Den andra stora frågan på mötet var alltså EU:s nästa långtidsbudget, den som kallas MFF. Diskussionen följde de välkända skiljelinjer vi har sett under lång tid. På ena sidan står Sverige och alla de länder som betalar in mer än de får tillbaka i reda pengar. På andra sidan står de länder som får tillbaka betydligt mer än vad de betalar in i avgifter och som nu vill att vi som redan är nettobetalare ska betala ännu mer – något förenklat uttryckt. Sverige arbetar med frågan tillsammans med främst Tyskland, Nederländerna, Danmark, Finland och Österrike.

För oss var det irländska ordförandeskapets nya budgetförslag en besvikelse. De neddragningar som i och för sig föreslogs var för små och på fel områden. Dessutom var förslagen om olika former av gemensam upplåning fortfarande kvar i förslaget.

Mitt svar på deras krav var samma ord men på olika språk: Nej, no, nie, non och nein. Det var ungefär de språk jag klarade av. Detta kunde alltså inte missförstås på mötet.

Jag framhöll att Sverige aldrig kommer att acceptera en budget som innebär att den svenska EU-avgiften ökar med 60 procent samt att vi inte kan ha ständigt svällande budgetar där varje ny prioritering kräver nya pengar. På samma sätt som hårt arbetande svenskar gör med sina hushållskassor måste även EU kunna prioritera på riktigt bland olika viktiga utgifter. Vi har respekt för att detta är svårt, precis som det är svårt i nationella budgetar, men prioriteringarna måste ändå göras. Sverige och svenska skattebetalares pengar är inte EU:s bankomat. Förutom en kraftig neddragning av budgetvolymen ska den svenska rabatten förnyas och ett fortsatt stöd till Ukraina garanteras.

Diskussionen var stundtals intensiv, för att uttrycka sig diplomatiskt, och det är uppenbart att vi fortfarande står långt från varandra och är långt från en överenskommelse. Förutom budgetens storlek är också frågan om nya egna medel, det vill säga helt nya inkomstkällor till EU-budgeten, ett tydligt exempel på betydande oenighet.

Nu blir det Europeiska rådets ordförande António Costas uppgift att ta förhandlingarna vidare med ett nytt förslag och försöka sy ihop en överenskommelse till årsskiftet. För Sveriges del är dock en bra överenskommelse viktigare än en snabb överenskommelse. Vi har ingen anledning att acceptera en dålig lösning bara för att hålla en speciell tidsplan. Budgeten gäller trots allt först från 2028.

Fru talman! Diskussionen om konkurrenskraft fokuserade som väntat på höga energipriser och på EU:s utsläppshandelssystem ETS. Det som utspelade sig på mötet utvecklades faktiskt till en attack mot ETS-systemet från Italien, Tjeckien, Slovakien och några till. Desto viktigare var det att vi var fler som stod emot attacken. Det är inte klimatpolitikens fel att vi har ett alltför stort europeiskt beroende av fossil energi från rätt komplicerade länder. Det är i stället precis tvärtom: Det är själva beroendet som är problemet.

Inte sällan handlar det här om länder som sedan länge är alldeles för beroende av fossila bränslen och som därför nu vill vattna ur det nuvarande ETS-systemet men också skjuta upp införandet av det nya ETS, som ofta kallas för ETS 2.

På den andra sidan står vi, återigen tillsammans med bland andra Tyskland, Danmark, Finland och Nederländerna. Ni hör att det är samma länder gång på gång. Det blev stundtals en hätsk diskussion där vi satte hårt mot hårt för att motarbeta förslagen till urvattningar.

Utöver att själva grundproblemet handlar om ett alltför stort fossilberoende – först beroende av Ryssland och nu av Gulfländerna – handlar det om att värna de företag som redan gör och har gjort stora investeringar i fossilfrihet. Deras investeringar blir trovärdiga och lönsamma endast om politiken i allt väsentligt ligger fast.

Resultatet av flera timmars diskussion blev att EU-toppmötet gick tillbaka till en gammal överenskommen text om ETS från i våras. Slutsatsen blev också att förhandlingarna om det som kallas för marknadsstabiliseringsreserven, som redan är i sitt slutskede, nu ska påskyndas och att kommissionen ska göra en uppdaterad utvärdering av ETS 2:s olika effekter.

Sammantaget lyckades Sverige tillsammans med likasinnade försvara utsläppshandelssystemets nyckelroll som verktyg i Europas klimatpolitik, men räkna med att höga priser och svaga ekonomier kommer att göra att frågan kommer tillbaka! Det underlättar heller inte att USA nu är frånvarande i den gröna omställningen och att Kina spelar på och vill dominera alla olika energislag samtidigt.

Den svenska lärdomen från 60- och 70-talen står sig alltså fortsatt. Då blev vårt elsystem nästan 100 procent fossilfritt, först av rent ekonomiska skäl och sedan alltmer av klimatskäl och rent säkerhetspolitiska skäl. Nu bör hela den europeiska energiförsörjningen göras oberoende av internationella konflikter.

Inom ramen för konkurrenskraftsdiskussionen följde vi också upp diskussionen från toppmötet i juni om makroekonomiska obalanser och EU:s handelsrelationer med Kina. Kommissionens ordförande Ursula von der Leyen berättade om den pågående dialogen med Kina och arbetet med att se över EU:s olika handelsinstrument.

Den efterföljande diskussionen på den här punkten blev helt odramatisk. Den gemensamma uppfattning som vi hade senast fanns kvar. EU befinner sig långt från en jämn spelplan i handeln med Kina och behöver därför rätt verktyg i handelspolitiken, beredskap och ytterst en vilja att agera.

Nu kommer kommissionen att fortsätta att se över hur EU:s handelspolitiska instrument kan användas och utvecklas för att anpassa handelspolitiken till den globala verklighet som våra länder och våra europeiska företag möter. En handelsnation som Sverige har all anledning att följa det arbetet noga och ge stöd.

Fru talman! Mötet avslutades med en diskussion om migration, vilken ramades in av sommarens händelser i den spanska exklaven Ceuta. Även om stora framsteg har gjorts på migrationsområdet de senaste åren behöver mer göras. För mig är det rätt självklart: Vi behöver gemensamt skydda EU:s yttre gräns, få ett mer effektivt återvändande av dem som ska lämna Europa och motverka att migranter cyniskt utnyttjas som ett verktyg för andra staters politiska syften. Vi fattade inga stora beslut den här gången, men frågan lär återkomma på Europeiska rådets dagordning de kommande månaderna.

De övriga punkterna på dagordningen rasslade igenom relativt fort, och jag tänker därför inte gå in på dem just nu. När det gäller Mellanöstern blev det faktiskt ingen diskussion alls den här gången.

Med detta, fru talman, avslutar jag redogörelsen från mötet.

(Applåder)

Anf. 2 MATILDA ERNKRANS (S):

Fru talman! Jag tackar statsministern för redogörelsen från det som vi har förstått var ett minst sagt hetsigt EU-toppmöte.

Jag kommer att koncentrera mina inlägg till de delar som har att göra med svensk säkerhet och grön teknikutveckling, även om allt har bäring på EU:s långtidsbudget.

Jag börjar med Ukraina. EU-toppmötet ägde rum i ett allvarligt säkerhetspolitiskt läge. Rysslands anfallskrig fortsätter samtidigt som Trumpadministrationen agerar på ett sätt som gynnar Ryssland och försvagar Ukraina. Det är minst sagt oroande att se att Trump gång på gång väljer Putin.

Det här gör att Europas sammanhållning i stödet till Ukraina är helt avgörande, men vi kan inte ta det för givet. I flera europeiska länder växer krafter som vill försvaga stödet till Ukraina. Om Marine Le Pen skulle vinna det franska presidentvalet nästa år kan förutsättningarna för Europas säkerhetspolitik förändras i grunden.

Sverige behöver bidra till ett starkare och mer självständigt Europa som kan stå emot auktoritära krafter och som kan ta ansvar för sin egen säkerhet. Ytterst handlar det inte bara om Ukrainas frihet utan också om Sveriges säkerhet, inte minst med tanke på vår geografiska närhet till Ryssland.

Hur agerade statsministern på toppmötet för att säkra ett långsiktigt och uthålligt europeiskt stöd till Ukraina? Det behöver kunna bestå även om den politiska viljan sviktar i några av EU:s största medlemsländer. Vilka åtgärder avser statsministern att vidta inför framtiden?

Anf. 3 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Jag delar uppfattningen att vi har haft ett mycket solitt stöd i Europa under lång tid – kanske mer än vad många trodde när kriget bröt ut – men att vi inte ska ta det för givet. Det är alldeles uppenbart. Jag delar också uppfattningen att krigets långvarighet, svaga ekonomier och politisk splittring i ett antal länder är orostecken.

Vi fortsatte att vara extremt tydliga på den här punkten tillsammans med många goda vänner i Europeiska rådet. Det kom upp en diskussion som byggde på den tidigare opt-out som Ungern använde sig av när vi hade det stora EU-lånet. Det dök upp en diskussion, initierad av Slovakien, om att man kanske skulle kunna göra på det sättet igen. Vi, Tyskland och andra var extremt tydliga med att det inte är så vi arbetar, utan det är gemensamt stöd till Ukraina som gäller. Om länder vill hota med att använda sitt veto får de säga det i klartext. Det är gemensamt stöd som gäller.

Alla gör dessutom olika mycket rent bilateralt. Det är där jag är mest oroad just nu, då ett antal länder använder det gemensamma lånet och stödet till Ukraina som ett svepskäl för att minska sitt bilaterala stöd. Vi kan förvisso inte tvinga Frankrike att fatta andra franska beslut, men vi är väldigt systematiska i vårt arbete med att uppmuntra, uppmana och rent av kräva att andra länder också gör sitt, inte minst på den civila sidan nu inför vintern.

Att det här är svårt är alldeles uppenbart. Jag är rädd för att ju längre tiden går och ju fler ryska framgångar vi ser i ett pressat Ukraina, desto fler länder kommer att falla för den skräckpropaganda som Ryssland nu bedriver med sin hybridkrigföring i många olika länder. Ju stadigare vi i Sverige står upp gemensamt – alla åtta partier – desto starkare är den svenska rösten.

Anf. 4 MATILDA ERNKRANS (S):

Fru talman! Tack för svaret, statsministern!

En stark europeisk sammanhållning är avgörande, inte bara för Ukraina och Sveriges säkerhet utan faktiskt också för Europas ekonomiska framtid. Då kommer vi in på en annan fråga, som handlar om europeisk konkurrenskraft och den gröna teknikutvecklingen. Detta är också en del i att bygga Sverige starkare.

Ett starkt utsläppshandelssystem är en avgörande förutsättning för svenska jobb och investeringar. Det blev tydligt att det finns flera medlemsländer som nu arbetar intensivt för att sänka ambitionerna när det gäller EU:s utsläppshandel. Detta vore förödande för svensk industri och vår konkurrenskraft men också för europeisk konkurrenskraft. Vi måste hålla fast vid och påskynda den gröna omställningen.

Jag vill fråga på samma sätt: Vilka steg vidtar statsministern och Sveriges regering nu, utifrån det hetsiga EU-toppmötet, för att säkra och stärka de svenska positionerna när det gäller den gröna teknikutvecklingen? Statsministern har fått medskick från riksdagen om att jobba ännu intensivare med detta.

Anf. 5 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Det blev ju uppenbart att ett antal länder nu är hårt pressade av höga energipriser. Det tycker vi alla är plågsamt inför den här vintern, och vi vet ännu inte vad som kommer, men att Italien är mer pressat än andra är uppenbart. Det är också det mest fossilberoende landet. Inte minst gasen sätter priset på deras elektricitet. Att de nu är pressade på ett sådant sätt att de vill lägga skulden för detta på utsläppshandelssystemet blev alldeles uppenbart.

Ursula von der Leyen visade med övertydlighet att man inte kan skylla utsläppshandelssystemet för detta. Det är inte det som är grunden, utan det är en för långsam omställning från fossila bränslen under lång tid som är grundorsaken till detta. Sedan finns det säkert många inrikespolitiska skäl i länder som också närmar sig val.

Vårt stora bidrag var att sätta klackarna i marken och helt enkelt säga nej. Vi vägrade acceptera den attack mot ETS som de var för och skickade i stället tillbaka det till den översyn av ETS 1 som redan har beslutats.

Anf. 6 LUDVIG ASPLING (SD):

Fru talman! Om man ska tro medierna verkar det ha varit en intressant diskussion även på migrationsområdet.

Det som jag tycker är lite spännande i det här är att varken det nya krisramverket som har kommit på förslag eller pakten är anpassade för den situation som vi har i dag, nämligen att ett stort medlemsland aktivt motarbetar den reglerade invandringen som idé.

I januari beslutade Spanien att ge uppehållstillstånd till uppåt 1 miljon illegala migranter. I juli beslutade landets högsta domstol att alla migranter som kommer sjövägen, fast utan båt, ska få stanna och söka asyl. Dagen efter dök runt 30 000 personer upp för att göra så.

Det är uppenbart att Sánchezregeringen har en målsättning om att öka migrationen till Europa så mycket det går. Planen för hur de ska göra det här är också ganska tydlig. Om Spanien släpper in och sedan skickar vidare tillräckligt många migranter kommer paktens regler om så kallade ansvarskompensationer att bli tillämpliga. Vad det här betyder i praktiken är att vi blir ansvariga för migranter som Spanien släpper in. Det är med andra ord lite missvisande att påstå att Spanien är utsatt för migrationsutpressning, om man inte utgår från att Marocko på något sätt har lyckats ta kontrollen över Spaniens lagstiftare och högsta domstol. Närmare sanningen är väl att påstå att det är Spanien som använder migrationen som ett vapen mot oss.

För mig är det lite märkligt att rådet uttrycker ett så starkt stöd för Spanien, när de i så stor utsträckning själva är ansvariga för den situation som har uppstått. De har helt och hållet bristande regelverk och bristande gränsbevakning. Det verkar vara väldigt lite som fungerar där. Samtidigt lyser kritiken mot Spanien helt med sin frånvaro i slutsatserna.

Kan statsministern upplysa mig? Vad är det egentligen som händer, och hur ser han själv på detta? Skulle han ha velat se en lite tydligare skrivning mot Spanien i slutsatserna?

Anf. 7 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Som alla här inne vet, men som kanske inte alla vid tv-apparaterna vet, är alla beslut vi fattar i Europeiska rådet enhälliga. Det är

bara så man kan fatta beslut. Det gör att där det finns starka åsiktsskillnader blir det antingen inga slutsatser alls eller ganska urvattnade slutsatser. Det är ingen hemlighet. Det gäller här som på alla andra områden.

Det är heller ingen hemlighet att det blev en ganska hetsig diskussion mellan inte minst Spanien och Italien som inte kunde landa i några slutsatser därför att oenigheten helt enkelt var för stor. Men det var ändå meningsfullt att ha ett utbyte. Vad skedde egentligen i exklaven? Hur agerade egentligen Spanien? Där blev det ganska många detaljer som inte finns i slutsatserna, och så måste det nästan vara.

Diskussionen kommer naturligtvis att komma tillbaka. Grundproblemet handlar ju om att vi har en gemensam yttre gräns men att varje del av den yttre gränsen förvaltas av ett enskilt land, som har ansvar för sin del. Men det är EU:s gemensamma yttre gräns. Vi har också öppna gränser inom hela Schengenområdet, som är en stor del av EU, vilket gör det här till en uppenbar konfliktfråga. Det är inget nytt, men det blir blixtbelyst när det händer ett antal sådana här saker. Dessutom blir det blixtbelyst när olika länder av inrikespolitiska skäl har olika uppfattning i migrationsfrågan – Spanien och Italien, för att ta ett välkänt exempel. Då kommer vi inte längre här. Man kommer längre i andra ministerråd, där man kan fatta majoritetsbeslut.

Man ska inte underskatta den enighet som trots allt fanns också på min nivå i Europeiska rådet om att motverka instrumentalisering, detta krångliga ord för att andra länder vill använda migranter för att skapa geopolitiska problem. Det har vi sett på många ställen, inte minst i vår egen närhet – gränsen mellan Finland och Ryssland, till exempel. Där finns det enighet, och sammantaget är enigheten mycket större i dag än för bara några år sedan. Man får alltså se glaset som halvfullt, inte halvtomt.

Anf. 8 LUDVIG ASPLING (SD):

Fru talman! Jag tackar så mycket för svaret och kan bekräfta att jag också ser glaset som halvfullt. Tonen i slutsatserna på migrationspunkten är ju helt annorlunda i dag jämfört med när jag började jobba i riksdagen för tio år sedan och hur det har låtit under årens lopp, så det är klart att det har rört sig i rätt riktning, ur min synvinkel.

Jag tycker ändå att slutsatserna är lite märkliga med tanke på att det är precis som statsministern säger: Det är konsensusbeslut. Alla måste vara överens, annars blir det ingen punkt på ett visst ämne. Okej, men det betyder ju att alla länder har gått med på att uttrycka sitt stöd till Spanien utan att samtidigt kräva att det förs in en skrivelse om kritik mot Spanien.

Politico har tagit del av ett utkast. Detta är medieuppgifter, så jag kan inte garantera att det stämmer, men enligt dem var det ett utkast som aldrig blev verklighet där det stod att kommissionen också skulle utreda en mekanism för samråd om nationella åtgärder som påverkar andra medlemsländer. Det är en extremt mjuk och icke-konfrontativ skrivning. Varför kom inte den skrivningen med? Den pekar inte ens ut Spanien, utan det är allmänt hållet och extremt snällt.

Anf. 9 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Det tekniska svaret är att det inte gick att få enighet. Det var säkert ett av många utkast som passerar hela vägen fram till Europeiska rådets möte. Till slut blir det det som alla kan enas om inför hotet att annars

inte ha några slutsatser över huvud taget. Men, som sagt, det här kommer garanterat att komma tillbaka.

Låt mig bara påminna om att Sverige nu är en del av en mycket bred grupp, numera en majoritet av alla EU:s medlemsstater, som träffas och diskuterar just migrationsfrågor. Det var i detta forum som vi till exempel fick upp hela frågeställningen om att konventioner bör ändras så att man kan utvisa även flyktingar som begår grova brott. Det hade aldrig hänt om inte Sverige, Danmark, Nederländerna och andra länder hade varit med i det här arbetet. Det pågår alltså saker hela tiden, men det går sällan fort i Europeiska rådet.

Anf. 10 HÅKAN SVENNELING (V):

Fru talman! Ja, det var en diger dagordning som statsministern och Europeiska rådet tog sig igenom förra veckan.

Statsministern nämnde att Ukrainas president Volodymyr Zelenskyj var på besök. Samtidigt som han deltog i Europeiska rådet ökade spänningarna kraftigt gentemot USA och specifikt Donald Trump. Många menar att det här var första gången som Zelenskyj på allvar tog bladet från munnen och sa vad han egentligen anser om Donald Trump.

Jag undrar hur statsministern upplevde stödet för Zelenskyj i Europeiska rådet och om vi kan förvänta oss någon positionsförflyttning till exempel när det gäller de frysta ryska tillgångarna, som borde komma Ukraina till del.

Samtidigt ser vi hur bosättarvåldet på Västbanken eskalerar alltmer. Den senaste veckan har en amerikansk journalist, en fransk borgmästare och flera diplomater angripits och misshandlats – och såklart tusentals palestinier, men det når inte mediernas ljus när de attackeras under årets olivskörd. Radikaliseringen i bosättarrörelsen blir allt tydligare, och den högerextreme ministern Itamar Ben-Gvir kräver nu att bli försvarsminister i nästa högerextrema regering under Netanyahu.

I rådets slutsatser varnas företag för att lägga anbud på byggen i bosättningsområdet E1. Men vad händer om företag gör det ändå?

Storbritannien har nu gått ut och klart och tydligt meddelat att man kommer att införa sanktioner mot individer och företag som lägger anbud på att bygga bosättningen E1 i strid med internationell rätt. Storbritannien har också infört ett förbud mot bosättarprodukter samt åtgärder mot dem som finansierar och understöder illegala bosättningar.

Det var inte någon större diskussion, sa statsministern. Jag undrar helt enkelt om det ändå finns ett momentum för att driva igenom det förslag som Frankrike och Sverige har lagt fram om sanktioner mot israeliska ministrar och om det är möjligt att få till sanktioner mot dem som deltar i utbyggnaden av det så kallade E1-området.

Anf. 11 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! I grund och botten är stödet för president Zelenskyj och Ukraina monumentalt starkt. Det är det viktigaste, ska man säga, och det är fortsatt monumentalt starkt. Som jag sa i början tycker jag dock att det finns återkommande oroshärdar både rent ekonomiskt och ibland också genom att man säger: ”Nu vill vi ha fred.” Då brukar jag säga att vi visserligen vill ha fred men inte på ryska villkor.

Det finns alltså en sådan oro. Jag uppfattar också att president Zelenskyj går en svår balansgång när det gäller USA. Ukraina är å ena sidan mycket beroende av underrättelser och satellitkommunikation, å andra sidan ständigt ifrågasatta. Jag tror att alla förstår Zelenskyjs balansgång. Ingen avundas honom den.

Det är också ett tecken på varför Europa skulle behöva ha fler egna kapaciteter och inte vara så beroende av i det här fallet amerikanska underrättelser och amerikansk kommunikation för Ukraina. Det är ett memento till alla europeiska länder, men sådant löser man inte precis på en vinter.

De frysta tillgångarna var uppe en gång till, i bemärkelsen att Belgien med betydande tydlighet klargjorde att ingenting har förändrats gällande det beslut som fattades förra gången, grundat på deras villkor för att frige de frysta tillgångarna.

Vi kan tycka att det vore rimligt att använda dessa tillgångar när det är ont om pengar på andra ställen, men Belgien kommer inte att ändra sig på den punkten. Det finns lite mer informella diskussioner som handlar om huruvida man ändå kan hitta lösningar som på något sätt går Belgien till mötes. Låt dessa diskussioner fortsätta ett tag till! Principiellt tycker vi självklart att de frysta ryska tillgångarna ska användas.

När det gäller Mellanöstern var det ingen diskussion, och det berodde absolut inte på bristande intresse. Jag brukar ibland säga här i kammaren att alla frågor inte kan diskuteras i detalj varje gång. Den här gången handlade det bara om slutsatserna och ingenting annat.

Anf. 12 HÅKAN SVENNELING (V):

Fru talman! Jag frågade i onsdags om den så kallade blockeringsstadgan för att skydda Internationella brottmålsdomstolen, ICC, från USA:s sanktioner. Då sa statsministern att Sverige står redo att använda den så kallade blockeringen, men den syns inte jättetydligt i rådets slutsatser. Det är en sak jag noterat.

Jag vill också kommentera budgetprocessen. Jag har varit med några gånger nu när EU:s budgetar har tagits fram. Det förvånar mig hela tiden att slutsatsen alltid blir att det behövs ännu mer pengar – jättemycket mer. Jag tycker att hela EU:s budgetprocess på det sättet är felaktig i grunden.

Ett skäl till det är att rådets ordförande António Costa, som nu får makt att kanske lägga fram ett nytt förslag, kommer från en kommission som redan har lagt fram ett förslag om en skyhög ökning. Kommer kommissionen verkligen att börja inta en budgetrestriktiv hållning helt plötsligt? Är inte risken stor att vi fortsätter att få dessa enorma påslag som vi som nettobetalare ska fortsätta att betala?

Anf. 13 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Ledamotens frågor är mycket rimliga. Det ärliga svaret är att vi här inne kan tycka olika om innehållet i en svensk budget, men den svenska budgetprocessen funkar. Vi vet alla att det man vill spendera måste man också få in. Det funkar inte så i EU, utan det finns alltid en förhoppning om att någon annan ska betala – gärna de länder som sedan länge är nettobidragsgivare till EU:s budget. Incitamenten till sparsamhet från de andra är ganska små.

Enkelt uttryckt vill alla behålla sammanhållningspolitiken, alltså regionalpolitiken, och behålla allt stöd till jordbruket. Man vill dessutom göra en massa nya saker och gärna skaffa egna skatteinkomster. Man vill av en massa olika skäl gärna också låna extra pengar. Ett skäl är att de själva inte har pengar, vilket gäller Frankrike.

Andra vill detta för att de inser att ju mer budgeten sväller, desto mer kommer de själva att få ut till slut. Vi har motsatt incitament. Det här är en dragkamp, men vi kommer som sagt inte att ge oss när det gäller detta.

När det gäller om António Costa kommer att lyckas vet han att den enda chansen att få igenom en budget är att vi som är restriktiva blir tillräckligt nöjda för att ens kunna tänka på en kompromiss. Där är vi ännu inte.

Anf. 14 ANNA LASSES (C):

Fru talman! Jag vill först rikta ett stort tack till statsministern när det handlar om att Sverige stod upp för utsläppshandelssystemet och den så kallade ETS:en. Det oroar mig att höra statsministern tala om att de andra faktiskt vill skära ned på detta, för det är så otroligt viktigt för både klimatet, företagen och inte minst konkurrenskraften. Nu gäller det att fortsätta stå på sig, och så får vi se hur fortsättningen ser ut.

Ukraina får väl ses som det stora ämnet på detta möte, och det är ju också Sveriges absolut viktigaste utrikespolitiska fråga. Det som sägs om ”nej, det blir ingen fred på ryska villkor” är ju för att det helt enkelt inte blir någon fred då. I bästa fall blir det lite lugnare ett tag, men alla som sitter här inne vet att det här på ett eller annat sätt kommer att fortsätta – antingen riktat mot Ukraina eller mot hela Europa och hela väst.

Det är verkligen viktigt att stå upp och hålla ut gällande detta. Nu möter vi en mörk, kall vinter i Ukraina. Det gäller verkligen att skjuta till alla medel som går. Statsministern har redan kommenterat att de frysta ryska tillgångarna togs upp och att det fortfarande är helt låst gällande dessa. Jag hoppas att detta så småningom kommer att lösa sig.

Jag har en fråga om de bilaterala stöden, alltså ländernas egna stöd till Ukraina. Vad säger de andra länderna när man tar upp att det här är ett gemensamt ansvar och att vi alla måste hjälpas åt?

När det gäller rysk påverkan i val, polarisering och risken för att högerkrafterna gynnas av att Ryssland försöker påverka undrar jag hur de andra staterna resonerar kring de här frågorna.

Anf. 15 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Det är väldigt viktiga frågor Anna Lasses ställer.

Jag vill först tacka ledamoten för tacket gällande klimatpolitiken. Vi har inte sett slutet ännu, men vi är i gott sällskap, inte minst industriellt. Våra företag förväntar sig att vi står upp för de beslut som de har fattat om långsiktig grön omställning. Det gäller många andra länder också.

När det gäller frågan om hur andra länder tänker finns det lite olika tankar. En sak handlar om geografi. Om ett land ligger långt från Ryssland är inte Ryssland och Ukrainakriget närvarande varje dag på det sätt som vi tycker är självklart. Det är bara att konstatera detta. Då tycker man i stället att andra geografier är intressantare: Vad händer i Medelhavet? Vad händer i norra Afrika?

Geografi har alltså betydelse. Det har vi fått lära oss gällande Östersjön och Norden-Baltikum. Jag tycker att man ska ha det med sig. Givet det är vår sammanhållning de senaste fem åren imponerande.

En annan sak handlar om svaga ekonomier. Om man har en skuld på 120 procent i relation till bnp och ständiga budgetunderskott är varje miljard till Ukraina en miljard som man inte kan lägga på någonting som ens egna medborgare omedelbart märker. Det är trivialt att säga det, men det krävs en tillräckligt god ekonomi för att också ha råd med den solidaritet som vi tycker är självklar. Där står de sakerna mot varandra.

En tredje sak gäller politisk splittring. Här i Sverige är åtta av åtta partier solitt enade om stödet till Ukraina. I många länder ser det inte ut så, utan mer eller mindre starka partier ifrågasätter det helt öppet eller tycker i varje fall att andra prioriteringar är viktigare. Det är också ständiga val i länder hela tiden.

Jag säger inte det här som en ursäkt utan för att förklara att olika länder ser olika på saken. Därför är kombinationen av gemensamma EU-insatser som alla kan samla sig bakom och bilateralt stöd där man har speciella förmågor – militära förmågor till exempel – avgörande.

Vi har klarat det här i fem år. Vi måste klara det ett tag till.

Anf. 16 ANNA LASSES (C):

Fru talman! Jag tackar statsministern så mycket för svaren.

Svag ekonomi bör snarare rendera att man tänker långsiktigt, och i det här fallet innebär långsiktighet de facto att stå upp för Ukraina.

En fråga där jag och statsministern kanske inte är lika eniga är naturligtvis migrationen. Vi är eniga såtillvida att det är viktigt att EU:s gräns fungerar – det vill jag säga. Frågan är dock hur man ska göra detta på bästa sätt, och jag vill passa på att lyfta fram biståndets del.

Vi pratar väldigt mycket om återvändande och om smuggling av migranter, och i den frågan håller jag absolut med. Biståndet har dock också en oerhört viktig del i att hjälpa till med och se till att människor har det bra där de är och inte behöver fly till Europa på grund av inte minst klimatförändringar, sjukdomar, krig och konflikter.

Jag vill fråga: Kom de här frågorna över huvud taget upp i samband med migrationsdiskussionen?

Anf. 17 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Först bara ett par ord om Ryssland innan jag tar upp migrationen. Vi pratade ganska detaljerat om olika exempel på hybridkrigföring. Bulgariens premiärminister gav en detaljerad beskrivning av det som händer i Svarta havet, till exempel. De har ännu inte attribuerat detta till någon, men jag vågar tolka deras misstankar ganska långt. Vi pratade även om det som hänt i Leipzig, Estland och Rumänien. Många länder upplever ungefär samma sak. De flesta låter sig inte skrämmas, men syftet är att göra befolkningen riktigt orolig.

Vad gäller migrationen var vi inte inne så mycket på den. Det finns en bred respekt i EU-systemet för att olika länder har olika uppfattningar om detta. Det är ju i huvudsak nationella beslut och nationell migrationspolitik. Det finns en insikt om att den gemensamma yttre gränsen måste försvaras och om att ett nej i ett land bör vara ett nej i alla länder så att ingen uppmuntras att flytta sig inom unionen, till exempel.

Biståndet är också en strikt nationell angelägenhet och något vi väljer att använda lite olika. Min bild är att flera länder använder det man kallar en whole-of-government approach till detta.

Anf. 18 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru talman! Tack till statsministern för redogörelsen och återrapporten!

Jag tänker inleda med att å våra vägnar ge stöd vad gäller EU:s utsläppshandelssystem. Som många har varit inne på, även statsministern själv, går klimatarbete och höga klimatambitioner bra ihop med arbete för konkurrenskraft. Jag hoppas att vi kan se samma engagemang även i andra klimatrelaterade delar framöver.

Jag vill också uttrycka starkt stöd och beröm vad gäller engagemanget och arbetet för Ukraina. Det är viktigt att vi fortsätter att vara uthålliga i den frågan.

Nu går jag in på de frågor jag ställde inför toppmötet. De gäller långtidsbudgeten.

Fru talman! EU:s sommar präglades av bränder och extrem torka. I förslaget som finns nu väljer rådet att skära ned på klimatarbetet men också på beredskapen och de medel som går till att bekämpa bränder, göra insatser där det behövs vid bland annat översvämningar och vidta akuta åtgärder i skuggan av klimatkrisen.

Jag känner till regeringens och statsministerns ståndpunkt. Miljöpartiet instämmer i att Sverige ska vara återhållsamt och tillhöra det frugala gänget. Men som statsministern har varit inne på handlar det också om prioriteringar. Man väljer här att dra ned på bitar som kommer att bli allt viktigare.

Min fråga är hur statsministern driver frågorna om prioriteringar i långtidsbudgeten vad gäller klimatsatsningar, klimatanpassning, miljö och natur – och även om demokrati och bistånd, som det också finns förslag att dra ned på.

Anf. 19 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Den svenska linjen tycker jag är väldigt begriplig och tydlig. Vi vill ha en mindre budget, som leder till en mindre svensk avgift. Det kan alla förstå. Inom ramen för det vill jag ha en modernare budget som lägger mer fokus på vår tids stora gemensamma utmaningar och mindre fokus på det som var det gemensamma för några decennier sedan. Det betyder i klartext mindre europeisk regionalpolitik och modernare jordbrukspolitik. Allt detta är svårt.

Vi var nu inte inne och petade i enskildheter. Om Sverige skulle göra som alla andra och bevaka enskilda tårtbitar skulle budgeten bli väldigt stor. Alla gör hela tiden så att de bevakar just den tårtbit de själva tycker är viktigast, men vi måste enas om en samlad volym och en inriktning innan vi kan slåss för enskildheter.

Jag håller i grund och botten med om att vår tids problem handlar om säkerhet, konkurrenskraft, klimatfrågor och krishanteringsfrågor. Vi vill se mer arbete med sådana problem – inte mindre. Men det är tyvärr lättare att dra ned på det som är nytt än att dra ned på det som är gammalt och som många har vant sig vid att få tillbaka mycket pengar för.

Det kommer att bli en lång natt – kanske till och med de långa knivarnas natt. Jag tycker att det är värt att understryka att när vi säger att vi inte har bråttom gör vi inte det för att obstruera utan för att säga att vi inte känner oss tvingade att vara klara den 1 januari. Det är ett helt år kvar tills budgeten ska börja gälla. De som har bråttom är de som kommer att förlora den här budgetstriden.

Anf. 20 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru talman! Jag vill då i all välmening ge ett spartips. Det handlar om de fossila subventioner som finns i EU:s långtidsbudget och som i väldigt hög grad finns i den gemensamma jordbrukspolitiken. Där kan det göras besparingar på ungefär 400 miljarder kronor per år, enligt WWF:s rapport.

Vi tycker att man i arbetet med en modern budget också måste tänka långsiktigt, även vad gäller bistånd och demokrati. Det finns en fond som heter AgoraEU, som är otroligt viktig för att stärka de processer och verktyg EU har för att ha en motståndskraftig demokrati, men där man nu föreslår nedskärningar. Hur agerade Sverige och statsministern på förslaget att skära ned på AgoraEU?

Anf. 21 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Jag tror att jag nämnde att vi inte var inne i någon enskild budgetpost, eftersom det inte fungerar. Det hade varit att acceptera förslaget som ligger på bordet som utgångspunkt för diskussionen. Det vill inte vi – eftersom vi tycker att det är alldeles för mycket – och inte heller de som tycker att det är alldeles för lite. Det ger en antydan om hur långt ifrån varandra länderna står.

Jag vill kanske ändå för protokollets skull säga att Sverige och svenska jordbrukare har ekonomisk nytta av de europeiska jordbruksstöden. Det ska man inte glömma bort. Man kan ha synpunkter på om det principiellt är ett bra sätt att skicka pengar mellan länder, men även vi har nytta av detta. Även vi svenskar kommer alltså att ha intressen att bevaka så småningom i budgetprocessen.

Anf. 22 ERIK OTTOSON (M):

Fru talman! Det är onekligen i en rörig värld som EU:s stats- och regeringschefer träffas även denna gång. Det har inte blivit mindre rörigt sedan sist och inte heller mindre svårt att förstå.

Om det här hade varit en film man såg för tio år sedan hade man nog lämnat biografen med en lätt känsla av att den var spännande men inte särskilt realistisk. Men här står vi. EU har att sätta ned foten i en väldigt svår situation, inte minst i förhållande till Ukraina men också till stormakterna i världen, som har stort inflytande över vår europeiska säkerhet och handel.

USA:s president har slutit ett dieselavtal med Ryssland i denna mycket känsliga period. Starlinkuppkopplingen för de ukrainska militära krafterna fluktuerar, får man väl betrakta det som, och verkar i någon mån vara begränsad. Samtidigt finns misstankar om att den amerikanska krigsmakten håller inne med underrättelseinformation, vilket kostar ukrainska liv. Därför blir den stora frågan: Hur ska EU sätta ned foten i förhållande till USA i denna mycket svåra tid? Vill statsministern utveckla hur resonemangen gick i det här avseendet? Hur agerar Europa i förhållande till USA för att

Återrapportering från Europeiska rådets möte den 15–16 oktober

ge Ukraina det stöd de förtjänar och behöver vid denna mycket känsliga tidpunkt?

Anf. 23 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Jag börjar med den senare frågan. Det är väl alldeles uppenbart att EU:s länder styckvis och gemensamt gjort väldigt mycket för att kompensera för den sedan länge aviserade minskningen av det amerikanska stödet. Vi har ersatt nästan 100 procent av minskningen av det amerikanska stödet i form av pengar och försvarsmateriel, ibland genom att köpa amerikansk materiel och skänka till Ukraina. Nu är det snarare tillgången som är ett problem. Den europeiska försvarsindustrin är för liten, och mycket av det Ukraina behöver mest finns bara att köpa från USA. Det har vi gjort.

USA är unikt i sitt stöd när det gäller ett antal saker, till exempel underrättelser och satellitkommunikation, och där har Europa just nu inget alternativ att erbjuda. Den långsiktiga slutsatsen är naturligtvis att vi i Europa måste göra oss mindre sårbara.

Jag tycker att man ska säga att det inte är bra som det är. Man bör dock inte glömma följande: Inget av de problem som vi nu diskuterar – Ryssland, USA, Kina, migration, klimat och så vidare – hade Sverige kunnat möta bättre på egen hand. Tänk på det också, och gör nu inte det bästa till det godas fiende. Låt oss titta på Storbritannien och brexit. Ingenting har blivit bättre i Storbritannien efter brexit. Allt var inte perfekt före brexit, men ensam klarar man inte av den här sortens riktigt stora problem.

Vi har höga förväntningar och blir besvikna när det inte går i det tempo som vi hade hoppats på eller när alla inte kan enas om just våra prioriteringar. Så ser det ut, helt enkelt. Vi får nog bara acceptera att förutsättningarna för internationell samverkan är sådana. Ju starkare vår röst tillsammans med andra är, desto mer kan vi driva saker och ting i rätt riktning.

Vi i Sverige skulle inte ha stått starkare om vi hade stått ensamma inför alla de problem som världen ställer oss inför.

Anf. 24 ERIK OTTOSON (M):

Fru talman! Statsministern och jag är helt eniga om detta. När vi tittar på de utmaningar som Sverige ställs inför blir det väldigt tydligt att ett litet land som Sverige skulle ha varit betydligt svagare om man hade haft samma politik som under kalla kriget.

Detta leder mig in på min följdfråga. Pågår det ett strategiskt arbete för att utöka de europeiska förmågorna och göra Europa självständigare i förhållande till andra?

Statsministern nämnde brexit. Det är inte många dagar sedan den brittiske premiärministern började lufta tankarna på att kanske snegla på att kliva tillbaka in i Europeiska unionen. Fördes det några samtal vid rådsmötet eller däromkring gällande hur man på bästa sätt kan inleda och möjligen även facilitera en sådan process? Som statsministern säger är ett enat Europa många gånger bättre än ett splittrat Europa, och Förenade kungariket är en viktig del av den helheten.

Anf. 25 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Gemensamma europeiska förmågor är hela tiden på tapeten, alltid i relation till Nato. Det är lite komplicerat. En del länder vill absolut inte göra saker som ligger för nära Nato, eftersom de befinner sig där Sverige var tidigare. Andra tycker tvärtom att man inte ska dubblera genom att lägga till sådant som Nato redan gör.

När det gäller försvar – alltså instrumentalisering – av yttre gräns, försvarsindustrisamarbeten samt cyber- och rymdfrågor, som också blir allt viktigare ur ett säkerhetsperspektiv, har EU en chans att ta stora kliv framåt eftersom Nato inte alls gör så mycket just nu. Jag tycker att det finns tydliga synergieffekter mellan Nato och EU som vi ska vara pådrivande för. Detta gäller inte minst försvarsindustriellt, där alla tittar på Sverige just nu.

Även jag noterar det som Erik Ottoson nämnde om Storbritannien. Det här blir en intressant strid i brittisk politik så småningom. Vi skulle välkomna dem tillbaka, men man ska inte underskatta komplikationerna när det gäller ett återinträdesavtal med EU.

Anf. 26 MAGNUS BERNTSSON (KD):

Fru talman! Jag tackar statsministern för redogörelsen och de svar som har givits på tidigare frågor.

Det var en gedigen dagordning med många punkter. Jag förstår att vissa punkter diskuterades mer än andra och att Ukraina naturligtvis var en sådan.

Här i Sverige har vi kunnat fatta många beslut om Ukraina och ta helt eniga beslut om civilt stöd. Detta stöd gäller inte minst energiinfrastruktur, som är väldigt viktigt och kommer att vara extremt viktigt under den vinter som vi har framför oss. Vi har även fattat eniga beslut om militärt stöd. Statsministern nämnde Gripen, och det är väldigt fint att vi har kunnat göra detta i enighet.

Även humanitärt stöd har kommit från Sverige. Vi ser ett väldigt stort engagemang från civilsamhällets sida.

Jag säger detta för att jag vill tacka statsministern. Det är en sak att diskutera sådana saker i den här kammaren, där vi är överens, men det råder inte alltid enighet i den europeiska kontexten. Därför är det arbete som statsministern har gjort med att ta upp de här frågorna extremt viktigt.

Jag hoppas att det enhälliga stödet från svensk sida har varit till hjälp i de här diskussionerna och att det också kommer att vara till hjälp i diskussionerna om långtidsbudgeten. Vi är ju relativt överens i dessa frågor från svensk sida. Vi tycker att det är viktigt att man först ser över den egna hushållningen och tittar på hur man ska omprioritera.

Vi tycker att det är viktigt att se till att ha en konkurrenskraft som gör att man kan konkurrera på de områden där det finns stora möjligheter. Vi tycker att det är viktigt att klara av att göra de förenklingar som behövs och att kunna gå vidare med frihandel. Det är också viktigt att fortsätta försvara ETS 2, som är det effektivaste koldioxidreducerande programmet i hela världen.

Anf. 27 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Jag kan mest bekräfta alla de här sakerna. Det är ju så vi arbetar – steg för steg tar vi oss framåt.

Jag tycker att en lärdom från de senaste fyra åren är hur otroligt viktigt det är att hela tiden arbeta nära likasinnade. Det här kan vara svårt ibland, men likasinnade är olika i olika frågor. Man måste vara ganska okonventionell. Man har vissa vänner i vissa frågor, och då går man helhjärtat in där. Sedan kan man vara på motstående sida i andra frågor, och då accepterar man det. Det gäller att hela tiden leta efter likasinnade och möjligheter att få så stort gemensamt inflytande som möjligt.

Det här gör vi ofta från de nordiska och baltiska staternas sida. The northern nine, som vi kallar oss, träffas före varje möte.

I vissa fall kan det röra sig om mer ad hoc-mässiga kombinationer. Det kan vara tillsammans med Italien och Danmark när det gäller migration, tillsammans med Tyskland, Nederländerna och Finland när det gäller konkurrenskraft och tillsammans med Finland när det gäller skog. Man får hela tiden leta efter olika saker. Det tycker jag inte att Sverige alltid har varit bäst på.

Jag tycker att vi under de här åren systematiskt har lärt oss att ligga före kurvan, diskutera noggrant före ett rådsmöte – det är för sent att komma på något när man väl sitter på rådsmötet – och informera andra länder om möjligheter att gå samman och påverka resultatet. Allt detta har blivit bättre, men jag vill verkligen understryka att det är långtifrån perfekt.

Anf. 28 MAGNUS BERNTSSON (KD):

Fru talman! Jag tackar statsministern för svaret och för arbetet.

Jag förstår att en del geopolitiska frågor, till exempel sådana som rör Mellanöstern, kanske inte diskuterades så detaljerat. Jag sa på det föregående mötet att det är viktigt att vi när vi pratar om Iran inte bara pratar om huruvida oljan lyckas passera Hormuzsundet utan faktiskt pratar om vad som pågår i Iran, där man fortsätter att avrätta människor. Vi får verkligen inte släppa blicken från det som pågår.

Jag förstod, utifrån vad statsministern nämnde, att Kina diskuterades. Kan statsministern utveckla någonting omkring detta? Vi får ju inte gå från en beroendeställning gentemot Ryssland vad gäller olja och gas till ett annat slags beroendeställning gentemot Kina. Vi ser hur man beter sig mot Europa just nu, men vi ser också vad som händer på de kinesiska universiteten och så vidare.

Anf. 29 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Först vill jag säga några ord om Mellanöstern och ta upp ett tecken i tiden. Jag skulle ha åkt till Riyadh om några dagar. Företrädare för EU och Gulfen träffas en gång vartannat år. Detta är ju en region som är viktig av många skäl, men mötet är nu inställt. Det säger någonting om vilka konsekvenser sådana här saker får även i den mer politiska världen.

När det gäller Kina kan man, något förenklat, säga följande om den gamla motsättningen: På ena sidan stod vi frihandelsvänner – typiskt sett Sverige och Tyskland. Vi såg, på goda grunder, alltid frihandelns värde. Frihandel skärper konkurrensen. Våra företag får stora marknader. Vi har 150 års erfarenhet av det. På andra sidan stod de som ville skydda hemmamarknaderna. Vi misstrodde dem, och de misstrodde oss.

Nu finns det en begynnande samsyn. Frihandel och internationell konkurrens är bra, men det måste ske på rimligt rättvisa villkor. Där sätter vi nu ned foten.

Anf. 30 LOUISE MINNHAGEN (L):

Fru talman! Tack, statsministern, för redogörelsen så här långt!

I dag är det internationella flygledardagen, och jag är flygledare. Jag vill därför passa på att ställa en fråga om just det i dag. Det handlar om drönare. Frågan diskuterades förra veckan men kan ha varit en av de punkter som möjligen rasslades igenom. Men jag vill ändå passa på att belysa frågan just den här dagen.

Hoten mot Europas säkerhet handlar inte enbart om traditionella militära angrepp. Det vet vi. Drönare kan påverka samhällsviktiga funktioner också i fredstid. Drönartekniken utvecklas snabbt och skapar stora möjligheter för företag, räddningstjänst och andra samhällsnyttiga verksamheter. Samtidigt kan den användas för övervakning, störningar och sabotage. Skyddet av kritisk infrastruktur måste därför utvecklas i takt med hotbilden.

För den civila flygtrafiken är frågan särskilt komplicerad. En obehörig drönare i närheten av en flygplats kan leda till att flygtrafiken måste antingen begränsas eller i värsta fall stoppas. Samtidigt måste de åtgärder man vidtar mot drönaren kunna genomföras utan att skapa nya risker för flygtrafiken, människor på marken eller andra samhällsviktiga system. Det krävs därför både förmåga att upptäcka och identifiera hot och en tydlig ansvarsfördelning mellan berörda aktörer, såsom civila myndigheter, polis och försvar.

Eftersom hoten inte stannar vid nationsgränserna behövs också europeisk samordning. EU-kommissionen har tagit fram en handlingsplan för drönar- och antidrönarsäkerhet. Jag vet som sagt att ni diskuterade det förra veckan och att Europeiska rådets möte efterlyste ytterligare insatser för att skydda kritisk infrastruktur.

Min fråga är därför: Diskuterade mötet hur ni kommer att säkerställa att den civila luftfartens säkerhet beaktas?

Anf. 31 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Jag vill först säga att flygledare är otroligt viktiga. Jag är inte flygledare, men jag drar ständigt nytta av skickliga flygledares arbete. Det uppskattar jag verkligen. Detta påminner mig om att jag länge har tänkt att jag ska be att få klättra upp i flygledartornet på Arlanda och se hur det fungerar uppifrån den utsiktspunkten också. Det är verkligen ett jätteviktigt arbete.

Det är alldeles riktigt att vi diskuterade de här sakerna, men kanske inte riktigt så detaljerat. Men i en tidigare fråga talade jag om var gränsen går mellan EU:s och Natos säkerhetsarbete. Drönarskydd är en typisk sådan fråga. Ibland är det en rent militär förmåga, som vi i Sverige utvecklar och har lånat ut, bland annat till Köpenhamn. Vi har fått en informell förfrågan om att låna ut saker till Bulgarien, för att skydda deras kust vid Svarta havet till exempel.

Men det finns också mycket mer civila användningsområden, som inte är Nato men som skulle kunna vara gemensamt europeiska, om man vill bygga upp en sådan förmåga – otroligt viktigt! Som nämnts här handlar det om alltifrån att rent elektroniskt störa, ta ned och ta över drönare hela vägen till att ytterst, rent fysiskt, också skjuta ned drönare – med respekt för alla de säkerhetsproblem som uppstår när man gör sådana saker. Allt detta är komplext.

Det här är en sådan fråga som vi diskuterar ganska detaljerat inom ramen för vad som är EU:s gemensamma säkerhetspolitiska arbete som kompletterar men inte konkurrerar med Natos arbete. Det pågår en intressant sådan diskussion.

Inte minst riktas blickarna mot Sverige, eftersom vi har rätt betydande sådana förmågor, som passande nog också skyddade ett EU-toppmöte i Köpenhamn när just flygplatsen Kastrup var extra illa utsatt.

Jag tar med de här sakerna. Och jag ska ringa till flygledartornet och be att få hälsa på.

Anf. 32 LOUISE MINNHAGEN (L):

Fru talman och statsministern! Då har jag fått svar på min följdfråga också.

Jag hälsar statsministern välkommen på ett studiebesök.

(Statsminister ULF KRISTERSSON (M): Tack!)

Anf. 33 BASSEM NASR (MP):

Fru talman! I decennier har Israel begått övergrepp mot det palestinska folket. Det handlar om kollektiva bestraffningar och att de fängslar barn, även i militärdomstolar utan de rättigheter som man normalt sett har i en demokrati och i en rättsprocess. Detta har även israeliska människorättsorganisationer rapporterat om många gånger.

EU:s otaliga fördömanden av Israels övergrepp har uppenbarligen inte hörsammats utan snarare nonchalerats. Om EU på allvar vill stoppa dessa övergrepp räcker det inte med ytterligare fördömanden. Man måste sätta kraft bakom orden. EU måste använda skarpare verktyg. Det är en slutsats och en analys som görs även av stora delar av fredsrörelsen, både i Sverige och internationellt, som Svenska Freds, Amnesty International, Diakonia och många andra.

Jag blir därför väldigt besviken när jag läser protokollet från Europeiska rådet där jag ser ytterligare en rad fördömanden men inga konkreta steg för att sätta press på Israel.

Jag vill fråga statsministern vilka vägar han ser framåt.

Anf. 34 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Som jag sa är enighet själva grundförutsättningen för beslut i Europeiska rådet. Ibland är vi kraftfullt eniga och kan gå väldigt långt. Ibland är vi kraftfullt oeniga, och då har vi antingen inga slutsatser över huvud taget eller slutsatser som alla till slut kan leva med men som ingen är nöjd med.

Jag har sagt många gånger i den här kammaren att när det gäller Mellanöstern är oenigheterna relativt stora i Europa, av många olika skäl, även om jag tycker att vi har ökat enigheten en smula de senaste åren. Men vi kom alltså inte längre än till de slutsatser som vi har just nu. Och som jag sa var det inte heller en diskussionspunkt den här gången, utan vi nöjde oss med de slutsatser vi kunde enas kring.

Jag kan nästan garantera att frågan kommer att komma tillbaka på kommande europeiska råd.

Anf. 35 BASSEM NASR (MP):

Fru talman! Jag hade förstått statsministerns svar om det hade varit så att regeringen under hela förra mandatperioden hade drivit på men stött på patrull i EU. Men det vi har sett är att regeringen inte har gjort tillräckligt med de verktyg som man själv äger. Ett exempel på det är när utrikesministern skakade hand med sin israeliska motsvarighet. Om Benjamin Netanyahu hade satt sin fot i Sverige hade han gripits av svensk polis. Att vår utrikesminister då skakar hand med hans utrikesminister skulle jag säga är en skamfläck i svensk utrikespolitik.

Vi lade också ned våra röster i FN när det röstades om vapenvila. Och vi har dragit in stödet till UNRWA, som är de som är allra bäst lämpade för att rädda palestinska liv. Jag vet att stödet har getts till andra organisationer, men ingen organisation kan ge samma hjälp som UNRWA. Det här är verktyg som regeringen själv äger. Där tycker jag att vi har mer att göra.

Anf. 36 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Jag får kanske vara lite noggrann här: Att det även i Sverige finns olika uppfattningar om konflikterna i Mellanöstern och synen på Israel och Palestina är väl alldeles uppenbart. Den svenska oenigheten diskuterar man dock inte på EU-toppmöten. Det finns nog med sådan oenighet i nästan varje annat land.

Nu diskuterar vi vad vi gemensamt kan enas om när det gäller ett antal saker, och det är inga små saker vi är eniga om. Vi är eniga om tvåstatslösningens absoluta nödvändighet. Vi är eniga om fördömandet av Hamas. Vi är eniga om tillträdesbehoven, och vi är även eniga om kritiken mot Israels agerande. Längre än så kommer vi dock inte i Europa just nu.

Anf. 37 GURGIN BAKIRCIOGLU (MP):

Fru talman! I Europeiska rådets slutsatser från den 16 oktober betonas vikten av att stärka EU:s motståndskraft och minska strategiska beroenden. Det finns dock även en demokratisk dimension av ekonomiska beroenden. Vi har sett exempel på Europaparlamentariker som tar emot återkommande ekonomiskt stöd från privata givare vars identitet inte offentliggörs, med hänvisning till säkerhetsskäl.

Diskuterades risken för otillbörlig ekonomisk påverkan på EU:s institutioner under toppmötet? Anser statsministern att EU:s nuvarande transparensregler ger tillräcklig insyn och oberoende kontroll av sådana ekonomiska bidrag?

Återrapportering från Europeiska rådets möte den 15–16 oktober

Anf. 38 Statsminister ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Det konkreta svaret är att vi inte diskuterade den frågan. Hade vi gjort det hade jag haft med det i min återrapportering.

Däremot är det väl känt att just den sortens saker diskuteras återkommande, framför allt i EU-parlamentet. Vi har sett flera rätt spektakulära polisiära ingripanden där människor och ledamöter i parlamentet har varit misstänkta för olika saker. EU-parlamentets talman Roberta Metsola har flera gånger, även vid möten i Europeiska rådet, beskrivit de processer EU-parlamentet har för att komma till rätta med den sortens korruption, missbruk eller felaktigt beteende. Mitt intryck är därför att man tar det på mycket stort allvar. Men Europeiska rådet, alltså regeringscheferna, diskuterar inte den saken.

Återrapporteringen var härmed avslutad.

§ 9 Justering av protokoll

Protokollen för den 28 och 29 september justerades.

§ 10 Avsägelser

Andre vice talmannen meddelade att *Jimmy Jansson* (S) avsagt sig uppdraget som ledamot av riksdagen.

Kammaren biföll denna avsägelse.

Andre vice talmannen meddelade att *Hanna Netterberg* (M) avsagt sig uppdraget som suppleant i näringsutskottet.

Kammaren biföll denna avsägelse.

§ 11 Anmälan om ersättare

Andre vice talmannen anmälde att *Anna Pihlqvist* (MP) skulle tjänstgöra som ersättare för Marcus Friberg (MP) under tiden för hans ledighet den 1 januari–31 maj 2027.

§ 12 Anmälan om efterträdare

Andre vice talmannen meddelade att Moderaternas partigrupp anmält Elise Ryder Wikén som suppleant i näringsutskottet.

Andre vice talmannen förklarade vald till

suppleant i näringsutskottet
Elise Ryder Wikén (M)

§ 13 Utökning av antalet suppleanter

Valberedningen hade, enligt ett till kammaren inkommet protokollsutdrag, föreslagit att antalet suppleanter skulle utökas enligt följande:

från 27 till 28 i civilutskottet
från 29 till 31 i utrikesutskottet
från 28 till 29 i försvarsutskottet
från 26 till 27 i socialförsäkringsutskottet
från 27 till 28 i trafikutskottet
från 28 till 30 i näringsutskottet
från 27 till 28 i arbetsmarknadsutskottet

Kammaren medgav dessa utökningar.

§ 14 Val av extra suppleanter

Val av extra suppleanter i utskott och EU-nämnden företogs.

Kammaren godkände den från valberedningen avlämnade gemensamma listan. Därmed var följande personer valda till *extra suppleanter i utskott och EU-nämnden*:

civilutskottet
Terje Skaarnes (SD)

utrikesutskottet
Björn Söder (SD)
Emma Nohrén (MP)

försvarsutskottet
Katarina Bosetti-Kristoffersson (S)

socialförsäkringsutskottet
Åsa Andersson (S)

trafikutskottet
Jan Riise (MP)

näringsutskottet
Peter Söderström (S)
Liselotte Forsberg (SD)

arbetsmarknadsutskottet
Robin Lennartsson (SD)

EU-nämnden
Anders Alftberg (SD)

§ 15 Anmälan om subsidiaritetsprövningar

Andre vice talmannen anmälde att utdrag ur följande protokoll i ärenden om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in:
prot. 2026/27:2 för torsdagen den 8 oktober från justitieutskottet och
prot. 2026/27:3 för torsdagen den 15 oktober från justitieutskottet.

§ 16 Anmälan om faktapromemorior

Andre vice talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2026/27:FPM1 Förordning om bostäder till överkomlig kostnad *COM(2026) 599* till civilutskottet
2026/27:FPM2 Förordning om inrättande av en åtgärdsram för att stärka unionens innovationsekosystem *COM(2026) 567* till näringsutskottet
2026/27:FPM3 Förordning om offentliga kontrakt och koncessioner (rättsakten om offentlig upphandling) *COM(2026) 590* till näringsutskottet
2026/27:FPM4 Förordningsändringar för den Europeiska arbetsmyndigheten *COM(2026) 985* till arbetsmarknadsutskottet
2026/27:FPM5 Förlängning av unionsinsatsen Europeisk kulturhuvudstad för åren 2034 till 2047 *COM(2026) 455* till kulturutskottet

§ 17 Anmälan om granskningsrapport

Andre vice talmannen anmälde att följande granskningsrapport hade kommit in från Riksrevisionen och överlämnats till utbildningsutskottet:
RiR 2026:25 Högskolans distansutbildning – flexibilitet till ett pris

§ 18 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Proposition
2026/27:12 till civilutskottet

Motioner
2026/27:34 till civilutskottet
2026/27:22 och 27 till justitieutskottet
2026/27:29 till arbetsmarknadsutskottet

§ 19 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:
Näringsutskottets utlåtande
2026/27:NU8 Framtidssäkring av elräkningar i unionen

Skatteutskottets utlåtande
2026/27:SkU9 Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till ändringar av direktiv vad gäller regelförenklingar på direktbeskattningens område

§ 20 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:
EU-dokument
COM(2026) 569 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2024/1787 om minskade metanutsläpp inom energisektorn vad gäller uppskjutande av vissa skyldigheter
COM(2026) 992 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om portabilitet för kvalifikationer och färdigheter och om ändring av förordning (EU) 2018/1724 (förordningen om kompetensportabilitet)
COM(2026) 995 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2005/36/EG vad gäller digitalisering av förfaranden och erkännande av yrkeskvalifikationer som utfärdats utanför unionen och av förordning (EU) nr 1024/2012

Finansutskottets betänkande
2026/27:FiU12 Ändring i statens budget för 2026 – Bemyndigande om ekonomiska åtaganden för beräkningskraft

Justitieutskottets betänkande
2026/27:JuU2 Hörande och tillfälligt överförande vid handläggning av en arresteringsorder

§ 21 Kammaren åtskildes kl. 14.13.

Sammanträdet leddes av andre vice talmannen.

Vid protokollet

INGVAR MATTSON

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Val av ledamöter i den svenska delegationen till Europarådets parlamentariska församling 1
§ 2 Val av suppleanter i den svenska delegationen till Europarådets parlamentariska församling 1
§ 3 Val av ledamöter i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond 2
§ 4 Val av personliga suppleanter i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond 2
§ 5 Val av ordförande i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond 3
§ 6 Val av ledamöter i Domarnämnden 3
§ 7 Val av personliga ersättare i Domarnämnden 3
§ 8 Återrapportering från Europeiska rådets möte den 15–16 oktober 3
Anf. 1 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) 3
Anf. 2 MATILDA ERNKRANS (S) 6
Anf. 3 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) 7
Anf. 4 MATILDA ERNKRANS (S) 7
Anf. 5 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) 8
Anf. 6 LUDVIG ASPLING (SD) 8
Anf. 7 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) 8
Anf. 8 LUDVIG ASPLING (SD) 9
Anf. 9 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) 9
Anf. 10 HÅKAN SVENNELING (V) 10
Anf. 11 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) 10
Anf. 12 HÅKAN SVENNELING (V) 11
Anf. 13 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) 11
Anf. 14 ANNA LASSES (C) 12
Anf. 15 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) 12
Anf. 16 ANNA LASSES (C) 13
Anf. 17 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) 13
Anf. 18 REBECKA LE MOINE (MP) 14
Anf. 19 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) 14
Anf. 20 REBECKA LE MOINE (MP) 15
Anf. 21 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) 15
Anf. 22 ERIK OTTOSON (M) 15
Anf. 23 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) 16
Anf. 24 ERIK OTTOSON (M) 16
Anf. 25 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) 17
Anf. 26 MAGNUS BERNTSSON (KD) 17
Anf. 27 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) 18
Anf. 28 MAGNUS BERNTSSON (KD) 18
Anf. 29 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) 18
Anf. 30 LOUISE MINNHAGEN (L) 19
Anf. 31 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) 19
Anf. 32 LOUISE MINNHAGEN (L) 20
Anf. 33 BASSEM NASR (MP) 20

Anf. 34 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) ... 20
Anf. 35 BASSEM NASR (MP) ... 21
Anf. 36 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) ... 21
Anf. 37 GURGIN BAKIRCIOGLU (MP) ... 21
Anf. 38 Statsminister ULF KRISTERSSON (M) ... 22
§ 9 Justering av protokoll ... 22
§ 10 Avsägelser ... 22
§ 11 Anmälan om ersättare ... 22
§ 12 Anmälan om efterträdare ... 22
§ 13 Utökning av antalet suppleanter ... 23
§ 14 Val av extra suppleanter ... 23
§ 15 Anmälan om subsidiaritetsprövningar ... 24
§ 16 Anmälan om faktapromemorior ... 24
§ 17 Anmälan om granskningsrapport ... 24
§ 18 Ärenden för hänvisning till utskott ... 24
§ 19 Ärenden för bordläggning ... 25
§ 20 Bordläggning ... 25
§ 21 Kammaren åtskildes kl. 14.13. ... **25**

Tryck: Elanders Sverige AB, Vällingby 2026